

Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie

Ul. Daszyńskiego 2, 38-100 Strzyżów, tel (17) 276-10-74, fax. (17) 276-30-79,
e-mail: rzst@praca.gov.pl

RANKING ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH W POWIECIE STRZYŻOWSKIM ZA II PÓŁROCZE 2013 ROKU

Opracowały :
Anna Łuszczki
Agata Gadziąła

Zatwierdził :

W S T Ę P

1. Cel badania

W poczet zadań samorządu terytorialnego, realizowanych na rzecz rynku pracy, wpisane są działania, które mają sprzyjać rozwojowi zasobów ludzkich i uzyskaniu ich wysokiego poziomu. Ważkie znaczenie ma tu obowiązek opracowywania analiz rynku pracy i badania popytu na pracę, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Zadanie to wynika z zapisu ustawy z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity ustawy zawarty w Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm.) art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9, a przydzielone jest do realizacji Powiatowemu Urzędowi Pracy.

W obszarze społeczno – gospodarczym dokonują się nieustanne zmiany, które wynikają nie tylko z rozwoju technologicznego i sytuacji polityczno – ekonomicznej, ale też ściśle związane są z czynnikiem ludzkim, bogactwem jego przejawów i wpływów. Aby zatem trafnie wskazać kierunek dokonujących się zmian na lokalnym rynku pracy, konieczne jest nieustanne diagnozowanie sytuacji. Prowadzenie analiz umożliwia pozyskanie wiarygodnych informacji, które dadzą podstawę dla dostosowywania ofert kształcenia względem rzeczywistych potrzeb rynku pracy, oraz zwiększa szanse na trafne definiowanie perspektywicznych zawodów i – co z tym idzie – właściwe planowanie ścieżki kariery zawodowej, w tym podjęcie adekwatnego doskonalenia i przekwalifikowania zawodowego.

W niniejszym raporcie staramy się wskazać te obszary zawodowe, których znaczenie nie tylko jest efektem zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy, ale które również istniejący stan rzeczy kształtują.

Dzięki monitorowaniu zmian i zdarzeń pojawiających się na rynku pracy, oraz wskazywaniu procesów kształtujących nadwyżkę i deficyt pojawiających się ofert pracy, możliwe jest formułowanie poglądów, wniosków i krótkotrwałych chociażby prognoz, niezbędnych dla właściwego funkcjonowania systemu wsparcia osób bezrobotnych (szkolenia, kształcenie zawodowe, pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe).

Przedstawiony poniżej raport ma charakter diagnostyczny. Dotyczy on sytuacji panującej na rynku pracy powiatu strzyżowskiego w II półroczu 2013 roku.

2. Metodologia opracowania raportu

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych ma formę analiz danych statystycznych. Informacje zbierane są w ramach obowiązującej urzędy pracy sprawozdawczości o rynku pracy.

Źródłem informacji do prowadzonych analiz – opracowania raportu – są dane z załącznika 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy. Dane te dotyczą osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Przedstawione opracowanie składa się z następujących części:

- wstęp,
- analiza bezrobocia wg zawodów (grup zawodów),
- analiza ofert pracy wg zawodów (grup zawodów),
- analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- wnioski.

ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W końcu II półrocza 2013 roku, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzyżowie zarejestrowanych było 6530 osób bezrobotnych – tj. o 739 osób więcej niż w końcu I półrocza 2013 roku, i o 242 osoby więcej w stosunku do stanu z końca II półrocza 2012 roku.

Wymieniona grupa cechowała się dość specyficznym dla regionu zróżnicowaniem zawodowym. Wyodrębnić można kilka dużych grup zawodowych, najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych.

Są to (malejąco):

72	ROBOTNICY OBRÓBKI METALI, MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ I POKREWNI	-	13,5559 ¹
75	ROBOTNICY W PRZETWÓRSTWIE SPOŻYWCZYM, OBRÓBCE DREWNA, PRODUKCJI WYROBÓW TEKSTYLNYCH I POKREWNI	-	11,4593
52	SPRZEDAWCY I POKREWNI	-	9,0153
31	ŚREDNI PERSONEL NAUK FIZYCZNYCH, CHEMICZNYCH I TECHNICZNYCH	-	8,9152
51	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH	-	8,7727
71	ROBOTNICY BUDOWLANI I POKREWNI (Z WYŁĄCZENIEM ELEKTRYKÓW)	-	8,1213
33	ŚREDNI PERSONEL DO SPRAW BIZNESU I ADMINISTRACJI	-	4,8036
32	ŚREDNI PERSONEL DO SPRAW ZDROWIA	-	4,2744
74	ELEKTRYCY I ELEKTRONICY	-	3,6638

¹ % ogółu bezrobotnych, wg stanu w końcu 2013 roku

93	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	-	2,8292
26	SPECJALIŚCI Z DZIEDZINY PRAWA, DZIEDZIN SPOŁECZNYCH I KULTURY	-	2,6462
23	SPECJALIŚCI NAUCZANIA I WYCHOWANIA	-	2,2389
21	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	-	2,0969
81	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	-	1,9337

Hierarchia wybranych, najliczniej reprezentowanych zawodów wygląda następująco:

- bez zawodu	- 1617 osób
- sprzedawca	- 374 osoby
- ślusarz	- 203 osoby
- krawiec	- 179 osób
- kucharz	- 169 osób
- technik ekonomista	- 166 osób
- mechanik samochodów osobowych	- 135 osób
- murarz	- 107 osób
- technik żywienia i gospodarstwa domowego	- 106 osób
- technik budownictwa	- 96 osób
- cukiernik	- 95 osób
- technik mechanik	- 88 osób
- piekarz	- 87 osób
- fryzjer	- 75 osób
- ekonomista	- 72 osoby

- kucharz małej gastronomii	- 71 osób
- mechanik pojazdów samochodowych	- 64 osoby
- tokarz w metalu	- 63 osoby
- robotnik budowlany	- 56 osób
- elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	- 51 osób
- technik rolnik	- 50 osób
- monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	- 49 osób
- elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego	- 46 osób
- monter rurociągów przemysłowych	- 45 osób
- kelner	- 44 osoby
- stolarz	- 44 osób
- stolarz meblowy	- 44 osób

Najlicniejszą grupę stanowią osoby **nie posiadające zawodu** (1617 osób). Stanowi to 24,76 % ogółu zarejestrowanych. Z grupy tej 49,3 % stanowią kobiety (tj. 797 osoby). W w/w kategorii 18,1 % (tj. 292 osoby) stanowili bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Następną liczną grupą zawodową jest grupa **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni** - 666 osób – co stanowi 10,2 % ogółu bezrobotnych. Kobiet reprezentujących tę grupę jest 20 (3 % ogółu grupy zawodowej); osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy to 271 osób (40,7 % grupy).

Duży odsetek stanowią osoby posiadające kwalifikacje zawodowe, należące do grupy **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni** – 563 osoby – 8,6 % ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Dominującym zawodem w tej kategorii jest krawiec – 179 osób (tj. 31,8 % ogółu grupy zawodowej), z tego 99,44 % stanowią kobiety (178 osób); 88 osób z grupy krawiec (czyli 49,2 % tej grupy) pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy.

Grupa **sprzedawcy i pokrewni** (443 osoby – 6,8 % ogółu zarejestrowanych) to na naszym terenie przede wszystkim sprzedawcy (374 osoby, czyli 84,4 % ogółu grupy zawodowej), wśród nich są 342 kobiety (tj. 91,4 % sprzedawców), zaś bez pracy powyżej 12 m-cy pozostaje 199 osób (czyli 53,2 % zarejestrowanych sprzedawców).

Przyjrzymy się jeszcze grupie **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych**. Osoby posiadające kwalifikacje lokujące ich w tej grupie stanowią zauważalny odsetek zarejestrowanych bezrobotnych – jest to 438 osób (6,7 % ogółu zarejestrowanych). W w/w kategorii najliczniej prezentowane są trzy zawody: technik budownictwa (96 osób czyli 21,9 % grupy), technik mechanik (88 osób, tj. 20,1 % grupy) i technik rolnik (50 osób – 11,4 % grupy). 29,7 % całej grupy zawodowej stanowią kobiety (130 osób), zaś powyżej 12 m-cy pozostaje bez pracy w całej tej grupie 165 osób (37,7 % grupy).

Jeśli chodzi o napływ bezrobotnych, to w 2013 roku zarejestrowało się ich 5882, a najliczniej rejestrowały się osoby:

- bez zawodu	- 1704 osoby
- sprzedawca	- 251 osób
- ślusarz	- 181 osób
- technik ekonomista	- 140 osób
- mechanik samochodów osobowych	- 118 osób
- technik budownictwa	- 109 osób
- kucharz	- 107 osób
- krawiec	- 101 osób
- technik żywienia i gospodarstwa domowego	- 100 osób
- ekonomista	- 83 osoby
- murarz	- 76 osób
- technik mechanik	- 77 osób
- kucharz małej gastronomii	- 71 osób
- piekarz	- 60 osób

Uwzględniając dane z końca I półrocza 2013 r. zauważamy wzrost napływu bezrobotnych w II półroczu omawianego roku, tu bowiem liczba osób nowo rejestrujących się wyniosła 3368, stanowiąc tym samym 57,2 % napływu w całym 2013 r. Proporcje te przekładają się na poszczególne zawody, i tak np. osoby bez zawodu rejestrujące się w II półroczu 2013 r. stanowiły 54,6 % osób nie posiadających zawodu rejestrujących się w całym 2013 r., sprzedawcy – 56,6 %, ślusarze – 58 %, technicy ekonomiści 62,8 %, technicy budownictwa – 62,4 %, kucharze – 60,7 %, kucharze małej gastronomii – 57 %, technicy żywienia i gospodarstwa domowego – 59%.

Powyższa sytuacja bynajmniej nie zadziwia i stanowi charakterystyczny przejaw dynamiki rocznej bezrobocia. Wraz z końcem cieplejszej pory roku kończą się prace typowo sezonowe, przerywane są prace budowlane, zamykane budki z lodami, zakłady przetwórcze ograniczają produkcję itp. Niemal bez znaczenia jest zawód rejestrujących się osób bezrobotnych, ponieważ powszechne staje się podejmowanie zatrudnienia bez związku z posiadanymi kwalifikacjami. Dotyczy to co prawda prostych stanowisk, ale takich właśnie na rynku powiatu strzyżowskiego jest najwięcej. Zapotrzebowanie na specjalistów różnych dziedzin jest na naszym terenie naprawdę niewielkie i gdy wakat obejmie osoba, która się sprawdzi, na nową ofertę zatrudnienia próżno czekają bezrobotni specjaliści.

Na koniec 2013 roku, wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych, w ogóle nie posiadała swoich przedstawicieli jedna wielka grupa zawodowa:

0 SIŁY ZBROJNE

oraz jedna duża grupa zawodowa:

95 SPRZEDAWCY ULICZNI I PRACOWNICY ŚWIADCZĄCY USŁUGI NA ULICACH

W końcu 2013 roku stosunkowo najmniej licznie reprezentowane były następujące duże grupy zawodowe (rosnąco):

11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	0,0204 % ²
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0,0204 %
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0,0204 %
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0,0611 %
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0611 %
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,0814 %
44	Pozostali pracownicy obsługi biura	0,0815 %
54	Pracownicy usług ochrony	0,1221 %
62	Leśnicy i rybacy	0,1425%
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno - komunikacyjnych	0,2037 %
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	0,3257 %

Przytoczona lista grup zawodowych jest niemalże kalką analiz z poprzednich lat. Powtarzający się obraz sytuacji panującej na rynku pracy powiatu strzyżowskiego spowodowany jest totalną stagnacją. Nie dzieje się nic korzystnie nowego, nie powstają nowe zakłady pracy, nie rozwijają się już istniejące. Zdarzyły się co prawda większe prace budowlane związane z modernizacją strzyżowskiego rynku oraz wymianą trakcji kolejowej, ale były

² ogółu bezrobotnych w powiecie strzyżowskim, wg stanu w końcu 2013 roku

to działania jednorazowe i pozostały praktycznie bez wpływu na lokalną infrastrukturę ekonomiczną czy społeczną.

Wśród bezrobotnych wciąż najmniej licznie reprezentowane są różnego rodzaju zawody kierownicze oraz związane z przedstawicielstwem władz publicznych i wyższych urzędów. Do wyjaśnienia tego stanu rzeczy wystarczy logika w spojrzeniu na same struktury kierowania państwem, oraz racjonalne uznanie właściwych proporcji ilościowych na linii pracujący – zarządzający .

Zawód rybaka nie może być w ogóle wykonywany na naszym terenie z uwagi na brak akwenów wodnych, których obecność skutkowałaby zapotrzebowaniem na posiadaczy w/w zawodu.

Jeśli chodzi o czynnych zawodowo rolników, to pracują oni we własnych, prywatnych gospodarstwach i są przeważnie rolnikami z doświadczenia, posiadającymi najczęściej inne wyuczone zawody (bądź żadnych). Postępuje również ciągle zarzucanie rolnictwa. Przyczyny, tak jak i dotychczas, są co najmniej dwojakiego rodzaju: pierwszą jest nieopłacalność, drugą zaś złe postrzeganie pracy na roli, jako zajęcia ciężkiego, brudnego oraz obniżającego status społeczny trudniącego się nim człowieka. Osoby, które jeszcze prowadzą rodzinne gospodarstwa na własne potrzeby, coraz częściej szukają dodatkowego zatrudnienia w celu utrzymania rodziny, a w PUP Strzyżów rejestrują się rzadko, najczęściej po to, by otrzymać zasiłek po utraconym zatrudnieniu, lub wsparcie finansowe z GOPS.

Jeśli chodzi o specjalistów branży informatycznej, to domniemywać można, iż tym, którzy aktualizują swe kompetencje wraz z rozwojem wyuczonej branży i dbają o poszerzanie posiadanych sprawności zawodowych, udaje się znajdować dla siebie miejsce na rynku pracy.

Wciąż charakterystyczną pozostaje grupa 44, która reprezentowana jest przez 4 osoby, w tym 3 listonoszy i 1 osobę zaliczaną do pozostałych pracowników obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowanych. Domniemywać można, że zawód listonosza pozyskany został w praktyce zawodowej nie zaś drogą planowego kształcenia szkolnego i dzięki temu jest tak nielicznie reprezentowany. Jeśli natomiast chodzi o tego jedyne go pracownika obsługi biura, to zaryzykujemy twierdzenie, iż jego obecność pod taką nazwą jest dziełem przypadku. Prawdopodobnie przy zatrudnieniu nie zostało dookreślone stanowisko w powiązaniu z kodami zawodów i specjalności, i zakres powierzanych obowiązków zawodowych wrzucono do przysłowiowego „jednego worka”. Trudno tu zatem mówić o rzetelnej analizie zapotrzebowania na ten zawód bez ryzyka popełnienia nadinterpretacji.

Podobnie jak w ubiegłym półroczu wygląda sytuacja w grupie 94; grupa ta miała na koniec 2013 roku 16 przedstawicieli i były to same „pomocze kuchenne” – a więc również zawody zdobyte wyłącznie praktyką zawodową, w dodatku nie wymagające praktycznie żadnych kwalifikacji; gdyby brać serio tę sytuację przy wnioskowaniu, można by błędnie uznać, że jest mnóstwo pracy dla pomocy kuchennych a osobom niewykształconym nie grozi bezrobocie.

I jeszcze grupa 54. W całej historii zarejestrowań w PUP Strzyżów doliczyliśmy się tylko 5 osób, które ukończyły studium detektywistyczne, czyli posiadają zawód wyuczony technik ochrony fizycznej osób i mienia. Wśród nich było 2 kobiety, z których zresztą żadna nie pracowała w tym zawodzie. Na koniec roku 2013 – wg danych Sygnity – w ewidencji osób bezrobotnych miała pozostawać 1 osoba z takimi kwalifikacjami. Pozostałych pracowników ochrony osób i mienia było w ciągu lat działalności naszego PUP dużo więcej (165), a przynależność do grupy zawodowej o takiej nazwie podyktowana była wyłącznie zdobytym doświadczeniem zawodowym. Faktu zatem, iż na koniec roku 2013 takich osób zarejestrowanych było tylko 4, nie można tłumaczyć obfitością pracy adresowanej typowo do pracowników ochrony.

ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Analizując 2013 rok, wskazać można kilka grup zawodów wg kodu czterocyfrowego, w obszarze których zgłaszane były oferty pracy o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty (oznaczony tu jako W^*). W powiecie strzyżowskim wskaźnik taki mają:

7121	DEKARZE	$W^* = \text{MAX}$
3311	DEALERZY I MAKLERZY AKTYWÓW FINANSOWYCH	$W^* = \text{MAX}$
3344	SEKRETARZE MEDYCZNI I POKREWNI	$W^* = \text{MAX}$
3321	AGENCI UBEZPIECZENIOWI	$W^* = \text{MAX}$
1211	KIEROWNICY DO SPRAW FINANSOWYCH	$W^* = \text{MAX}$
1323	KIEROWNICY DO SPRAW BUDOWNICTWA	$W = \text{MAX}$
3153	PILOCI STATKÓW POWIETRZNYCH I PERSONEL POKREWNY	$W^* = \text{MAX}$
2412	DORADCY FINANSOWI I INWESTYCYJNI	$W^* = \text{MAX}$
3333	POŚREDNICY PRACY I ZATRUDNIENIA	$W^* = \text{MAX}$
7133	ROBOTNICY CZYSZCZĄCY KONSTRUKCJE BUDOWLANE I POKREWNI	$W^* = \text{MAX}$
4132	OPERATORZY WPROWADZANIA DANYCH	$W^* = \text{MAX}$
5244	SPRZEDAWCY (KONSULTANCI) W CENTRACH SPRZEDAŻY TELEFONICZNEJ / INTERNETOWEJ	$W^* = \text{MAX}$

3118	KREŚLARZE	$W^* = \text{MAX}$
4415	PRACOWNICY DZIAŁÓW KADR	$W^* = \text{MAX}$
3433	PRACOWNICY BIBLIOTEK, GALERII, MUZEÓW I INFORMACJI NAUKOWEJ	$W^* = \text{MAX}$
5312	ASYSTENCI NAUCZYCIELI	$W^* = \text{MAX}$
5246	WYDAWCY POSIŁKÓW	$W^* = \text{MAX}$
9621	GOŃCY, BAGAŻOWI I POKREWNI	$W^* = \text{MAX}$
7532	KONSTRUKTORZY I KROJCZOWIE ODZIEŻY	$W^* = \text{MAX}$
9612	SORTOWACZE ODPADÓW	$W^* = \text{MAX}$
8172	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ DO OBRÓBKI DREWNA	$W^* = \text{MAX}$
7322	DRUKARZE	$W^* = \text{MAX}$
7313	JUBILERZY, ZŁOTNICZY I POKREWNI	$W^* = \text{MAX}$

Aby uzyskać wyraźniejszy obraz sytuacji, przyjrzyjmy się nieco bliżej wybranym grupom zawodowym.

W grupie 7121 (dekarz) zgłoszone były w 2013 roku 2 oferty pracy od tego samego pracodawcy; za każdym razem przyjął on do pracy tę samą osobę. W grupie 3311, w zawodzie pracownik obsługi produktów finansowych pojawiła się tylko jedna oferta i była to oferta stażu; przyjęta osoba miała wykształcenie średnie ogólnokształcące. W zawodzie sekretarka medyczna z grupy 3344 pozyskana była jedna oferta pracy w drodze refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy; zatrudniona osoba posiadała zawód pielęgniarki. Dla agentów ubezpieczeniowych (grupa 3321) pojawiły się 2 oferty pracy. Identyczna była sytuacja w grupie 1211, reprezentowanej przez głównych księgowych. Na kierownika budowy (grupa 1323) zapotrzebowanie

zgłoszono tylko raz. Tak samo rzecz się miała w przypadku technika mechanika lotniczego (grupa 3153), z tym, że tu oferta dotyczyła stażu, a osoba skierowana posiadała zawód wyuczony technik mechanik. Doradcy finansowy (grupa 2412) poszukiwani byli dwukrotnie: raz w ramach stażu i raz w zatrudnieniu subsydiowanym (prace interwencyjne). W grupie 4415 wszystkie 3 zgłoszone oferty dotyczyły stażu, przy czym jedna była dla stanowiska pracownik ds. socjalnych, dwie zaś dla pracownika ds. osobowych. Grupa 7313 pojawiła się w ofertach raz, i powiązana była z refundacją kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy; zatrudniona osoba posiadała wykształcenie technik żywienia i gospodarstwa domowego.

Przeprowadzenie powyższego uszczegółowienia wcale nie ułatwia dokonania takiej interpretacji rankingu ofert pracy, która wyraziłaby odzwierciedlałaby kierunek i intensywność zapotrzebowania rynku pracy. Zgłaszane oferty pracy wydają się nie mieć powtarzalności, zdarzają się raczej okazjnie; nie zawsze też realizowane są obsadzeniem osób o takich kwalifikacjach, które wydawałyby się najwłaściwsze. W przypadku staży w ogóle trudno mówić o realnym zapotrzebowaniu i szansie zatrudnienia.

Wyłączyć można następujące grupy zawodowe (wg kodu dwucyfrowego), na przedstawicieli których w 2013 roku zgłaszano najwyższe zapotrzebowanie na stryżowskim rynku ofert pracy:

51	Pracownicy usług osobistych	-	12,6751 ³
52	Sprzedawcy i pokrewni	-	15,3493
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	-	12,4841
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	-	8,1529
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	-	6,6241
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn		

³ % ogółu ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku w powiecie stryżowskim

	i urzędzeń i pokrewni	-	4,3950
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	-	4,0127
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	-	3,4395
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	-	3,3122
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	-	3,3121
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	-	3,0573

W ofertach grupy 51 najczęściej zgłoszeń dotyczyło zawodu „robotnik gospodarczy” (131 ofert – rozumianych tu jako ilość stanowisk pracy); kolejno były zawody: „fryzjer” (18 ofert), „kucharz” (15 ofert) i „barman” (13 ofert). Wśród ofert dla „robotników gospodarczych” najczęściej odnosiło się do prac społecznie użytecznych, później do prac interwencyjnych, staży i robót publicznych. Było również 5 wolnych oferty pracy w omawianym zawodzie. W całej grupie 52 zgłoszonych było 241 ofert, w tym 126 w zawodzie „sprzedawca” i 83 w zawodzie „kasjer handlowy”. Grupa 41 najliczniej reprezentowana była przez zawód „technik prac biurowych”; oferty w przeważającej większości dotyczyły staży, ale realizowane również było zatrudnienie subsydiowane i kilka wolnych ofert pracy. W grupie 71 najczęściej ofert dotyczyło zawodów: „monter izolacji budowlanych” (22 oferty) i „brukarz” (21 ofert). Grupa 93 to przede wszystkim „robotnicy budowlani” (54 oferty). O pozycji grupy 91 zdecydowały oferty dla „sprzątaczk biurowej” (57 ofert – w przytłaczającej większości stanowiska refundowane). W grupie 94 najbardziej poszukiwane były przez pracodawców „pomoce kuchenne” (44 oferty), zaś w grupie 96 – „woźni” (22 oferty). Oferty grupy 33 skierowane były głównie do „księgowych” (19 ofert) i „techników administracji” (15 ofert). Grupa 75 najczęściej ofert miała dla „cukierników” (10), „stolarzy” (9)

i „tartaczniaków” (8), zaś w grupie 72 najbardziej poszukiwani byli „mechanicy pojazdów samochodowych (16 ofert) i „ślusarze” (11 ofert).

Grupa zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie strzyżowskim w 2013 roku, a znajdująca się na przeciwległym biegunie, bo mająca najniższe wskaźniki szansy uzyskania oferty ($W^* = 0,0000$), to m.in.:

- kartografowie i geodeci,
- kasjerzy bankowi i pokrewni,
- matematycy, statystycy i pokrewni,
- nauczyciele kształcenia zawodowego, nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
- adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy,
- lekarze bez specjalizacji,
- recepcjoniści hotelowi,
- technicy: leśnictwa, budownictwa, weterynarii, chemicy, rolnictwa, elektronicy, medyczni, górnictwa,
- biolodzy,
- dietetycy,
- filolodzy i tłumacze,
- fizycy i astronomowie,
- filozofowie,
- kierownicy: ds. produkcji przemysłowej, ds. strategicznych i planowania, ds. obsługi biznesu i zarządzania
- mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym,
- ekonomiści,
- inżynierowie: elektrycy, górnictwa, metalurgii,
- hodowcy,
- kompozytorzy, artyści muzycy i śpiewacy, artyści plastycy,
- pracownicy biur podróży i biur informacji,
- rolnicy,
- specjaliści do spraw sieci komputerowych i rozwoju systemów informatycznych,
- architekci,
- psychologowie,
- dziennikarze,

- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- szefowie kuchni,
- i inni.

Przytoczona wyżej lista obejmuje bardzo szeroką grupę zawodów. Trudno wytypować obszar, z którym można wiązać nadzieję na brak kłopotów z zatrudnieniem. Mamy teren rolniczy, ale pracy dla rolników nie ma; mamy w powiecie dzieci i szkoły, ale nie potrzebujemy nowych nauczycieli; potrzebujemy znajomości języków obcych, ale nie tłumaczy i filologów; miejsc zbiorowego żywienia mamy niewiele, więc dietetycy i szefowie kuchni nie mają czego u nas szukać; prawie nie budujemy, więc po cóż nam architekci, kartografowie i geodeci; przemysł leży na łopatkach, więc nie szukamy inżynierów, techników, ani mistrzów produkcji; brak pracy zatrważa i sprowadza depresję, ale psychologów też nikt nie zatrudni. Zrozumiałe jest wobec powyższego, że tym bardziej nie ma pracy dla filozofów, muzyków i astronomów, ale jest też jednak coś, co może odrobinę dziwić. Otóż zawód „sprzątaczkę biurową” wymieniany był jako ten, na który zgłaszano najwięcej ofert ! Osób wykształconych w takim zawodzie nie ma wcale, są tylko posiadające w nim doświadczenie. Jak to w końcu jest, czy ten zawód daje największe czy najmniejsze szanse na zatrudnienie ? Prowadząc wyliczenia oparte na zaleconych wskaźnikach zmuszeni jesteśmy pytanie to pozostawić otwarte.

ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH

W metodologii niniejszego opracowania przyjęto, że jeżeli wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów jest mniejszy od wartości 0,9 to dany zawód należy uznać za nadwyżkowy. Jeżeli wartość wskaźnika jest większa lub równa niż 0,9, ale mniejsza lub równa 1,1 to mamy do czynienia z zawodem zrównoważonym i możemy mówić, że w danym zawodzie występuje równowaga na rynku pracy. Natomiast w przypadku gdy wartość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów jest większa niż 1,1 to dany zawód należy uznać za deficytowy.

Na podstawie zgromadzonych danych statystycznych za drugie półrocze 2013 roku do zawodów nadwyżkowych zaliczono profesje ujęte poniżej (wskaźnik oznaczamy jako W^*) :

331403	Technik ekonomista	$W^*= 0,0071$
753105	Krawiec	$W^*= 0,0396$
712607	Monter rurociągów przemysłowych	$W^*= 0,0444$
214202	Inżynier budownictwa – budownictwo ogólne	$W^*= 0,0455$
712601	Hydraulik	$W^*= 0,0500$
751204	Piekarz	$W^*= 0,0500$
234113	Nauczyciel nauczania początkowego	$W^*= 0,0556$
722204	Ślusarz	$W^*= 0,0608$
341205	Pracownik socjalny	$W^*= 0,0625$
723303	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	$W^*= 0,0625$
723105	Mechanik samochodów osobowych	$W^*= 0,0678$
351203	Technik informatyk	$W^*= 0,0741$
722314	Tokarz w metalu	$W^*= 0,0750$
962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	$W^*= 0,0833$
522305	Technik handlowiec	$W^*= 0,0952$
213303	Specjalista ochrony środowiska	$W^*= 0,1000$
711202	Murarz	$W^*= 0,1053$
712904	Technolog robót wykończeniowych	

	w budownictwie	W*= 0,1053
713102	Malarz budowlany	W*= 0,1333
752208	Stolarz meblowy	W*= 0,1364
512001	Kucharz	W*= 0,1402
712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	W*= 0,1429
222101	Pielęgniarka	W*= 0,1500
261906	Prawnik legislator	W*= 0,1538
741101	Elektromonter instalacji elektrycznych	W*= 0,1579
722301	Frezer	W*= 0,1600
223101	Położna	W*= 0,1667
541390	Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	W*= 0,1667
832202	Kierowca samochodu dostawczego	W*= 0,1667
932911	Robotnik pomocniczy	
	w przemyśle przetwórczym	W*= 0,1667
962902	Dozorca	W*= 0,1667

Analiza wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów wskazuje, że charakter przytoczonych tu zawodów w dalszym ciągu jest generowany kierunkiem kształcenia istniejących dawniej na naszym terenie szkół. W wyniku tego procesu w ewidencji znajduje się bardzo liczna grupa bezrobotnych, która posiada zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe nie odpowiadające standardom współczesnego rynku pracy. Dodatkowo w wielu przypadkach barierę stanowi wiek kandydatów, gdyż pracodawcy zainteresowani są zatrudnianiem osób młodych i dyspozycyjnych. Osoby posiadające średnie bądź zawodowe wykształcenie w danym zawodzie, do wykonywania którego w dzisiejszych czasach potrzebne są coraz większe kwalifikacje i specjalizacja, mają znikome szanse na zdobycie zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, bez podjęcia wysiłku podniesienia kwalifikacji. W wyżej wymienionych przypadkach częściej zgłaszano do Urzędu oferty pracy niż rejestrowały się osoby bezrobotne.

Zawody określane mianem zawodów zrównoważonych to takie, w których średnia ilość zgłaszanych ofert zatrudnienia kształtuje się na poziomie zbliżonym do średniej ilości osób bezrobotnych zarejestrowanych w tym zawodzie. Zestawienie zawodów zakwalifikowanych do grupy zawodów zrównoważonych w II półroczu 2013 roku przedstawia się następująco :

211301	Chemik	W*= 1,0000
214106	Logistyk	W*= 1,0000
216602	Grafik komputerowy multimediiów	W*= 1,0000
228204	Specjalista zdrowia publicznego	W*= 1,0000
241103	Specjalista do spraw rachunkowości	W*= 1,0000
242304	Doradca zawodowy	W*= 1,0000
242307	Specjalista do spraw kadr	W*= 1,0000
251902	Specjalista zastosowań informatyki	W*= 1,0000
321201	Technik analityki medycznej	W*= 1,0000
325101	Asystentka stomatologiczna	W*= 1,0000
324501	Technik fizjoterapii	W*= 1,0000
432103	Magazynier	W*= 1,0000
441203	Listonosz	W*= 1,0000
712203	Parkieciarz	W*= 1,0000
741205	Elektromechanik urządzeń chłodniczych	W*= 1,0000
833101	Kierowca autobusu	W*= 1,0000
911202	Palacz pieców zwykłych	W*= 1,0000
911203	Pokojówka	W*= 1,0000
912102	Pracznka	W*= 1,0000

Wymienione tutaj zawody pojawiły się w bazie ofert pracy, niejako dzięki aktywności osób zainteresowanych podjęciem pracy w takim właśnie konkretnym zawodzie.

Można by przypuszczać, że najmniej liczną grupę zawodów powinny stanowić zawody zakwalifikowane jako deficytowe, czyli takie, w których zauważalny jest „brak rąk do pracy”, a ilość zgłoszonych ofert zatrudnienia jest większa niż liczba osób bezrobotnych. Pomimo występowania problemu bezrobocia zawody deficytowe pojawiają się coraz częściej nie tylko z powodu niedostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy, ale również ze względu na falę emigracji zarobkowej.

Na czoło zawodów deficytowych wysuwają się :

962906	Woźny	W*=22,0000
412001	Sekretarka	W*=21,5000
932913	Sortowacz	W*=17,0000
523002	Kasjer handlowy	W*=11,8571
811105	Operator koparko – ładowarki	W*=10,0000

833101	Kierowca autobusu	W*= 8,0000
411004	Technik prac biurowych	W*= 7,4667
524902	Doradca klienta	W*= 7,0000
431101	Asystent do spraw księgowości	W*= 6,0000
515303	Robotnik gospodarczy	W*= 5,9545
711601	Brukarz	W*= 5,2500
422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	W*= 5,0000
331301	Księgowy	W*= 4,7500
911207	Sprzątaczką biurową	W*= 4,7500
515102	Intendent	W*= 4,0000
711204	Murarz tynkarz	W*= 4,0000
712501	Monter / składacz okien	W*= 4,0000
712401	Monter izolacji budowlanych	W*= 3,6667
411003	Pracownik kancelaryjny	W*= 3,0000
941201	Pomoc kuchenna	W*= 2,9333
422602	Recepcjonista	W*= 2,5000
243305	Specjalista do spraw sprzedaży	W*= 2,0000
332302	Zaopatrzeniowiec	W*= 2,0000
341202	Opiekun osoby starszej	W*= 2,0000
431102	Fakturzysta	W*= 2,0000
751104	Rozbieracz – wykrawacz	W*= 2,0000
753402	Tapicer	W*= 2,0000
911290	Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	W*= 2,0000
932101	Pakowacz	W*= 1,8333
524502	Sprzedawca w stacji paliw	W*= 1,6667

Analiza wskaźnika intensywności deficytu zawodów wskazuje, że w okresie II półrocza 2013 roku największe szanse na podjęcie zatrudnienia miały osoby na stanowisku woźny i sekretarka – należy wziąć tutaj jednak pod uwagę fakt, że do wskaźników zostały wliczone oferty stażowe. Pozycję niektórych z wymienionych tu zawodów, zaliczonych do deficytowych determinuje charakter oferty traktującej o zapotrzebowaniu na dany zawód.

WNIOSKI

Powyższa analiza opracowana została na podstawie materiału statystycznego zebranego w sprawozdaniach, ewidencjonowanego w systemie SYRIUSZ.

Wskaźniki zalecone do stosowania jako narzędzie przy tworzeniu monitoringu nie pozwalają na rzetelną diagnozę sytuacji lokalnego rynku pracy, a tym samym na dostrzeżenie faktycznego deficytu i nadwyżki zawodów.

Winna temu jest zarówno konieczność brania pod uwagę subsydiowanych stanowisk pracy, jak i uwzględniania zawodów uzyskanych drogą doświadczenia nie zaś kształcenia. Przyczyny te powodują zaciemnienie obrazu prawdziwych zjawisk i zmian na rynku pracy, nasycenia konkretnymi zawodami oraz aktualnych i perspektywicznych potrzeb.

Zasób potrzebnych informacji ubogacić nieco może bieżąca obserwacja sytuacji na rynku pracy powiatu strzyżowskiego. Niestety, pozyskane tak wnioski nie napawają optymizmem – i tu akurat wynik analiz jest zbieżny. Brak rozwoju gospodarczego, kryzys, narastające trudności finansowe pracodawców, obniżenie jakości sprzedawanych towarów (dla obniżenia ceny), niskie wynagrodzenia, ubożenie społeczeństwa – wszystko to stało się niewesołą codziennością naszego rejonu. W efekcie rośnie poczucie beznadziei a obniża się poziom ambicji zawodowych; następuje też intensyfikacja wyjazdów za granicę do pracy. Szczupleje grupa osób zwalnianych uprawnionych do ubiegania się o świadczenie przedemerytalne; kto jednak może z tej szansy skorzystać – skwapliwie to czyni, trafnie oceniając jako niemal zerowe prawdopodobieństwo na znalezienie zatrudnienia. Jednocześnie utrzymuje się podział klasowy z wyraźnie zarysowaną, wąską grupą osób bardzo bogatych. Sytuacja taka niekorzystnie wpływa na warstwę uboższą, potęgując obniżenie własnej samooceny co do przydatności zawodowej, i niemalże prowokuje bogatych do pełnego pogardy traktowania tych kiepsko sytuowanych, proszących o pracę.

W badanym okresie stopa bezrobocia w powiecie strzyżowskim kształtowała się na poziomie 23,8 % (stan na koniec grudnia 2013 r.).

Na dzień 31.12.2013 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 6530 osób. W okresie 01.07.2013 r. – 31.12.2013 r. zarejestrowało się 3368 osób, a pracę podjęło 1491 osób.

Wskazanie dużych grup zawodowych, w ramach których są zdecydowanie największe bądź najmniejsze szanse na uzyskanie oferty pracy jest praktycznie

niewykonalne. Jest tak duże zróżnicowanie przy rozbiciu na konkretne zawody, że jakiegokolwiek uogólnienia pozbawione są sensu. Analiza jednak grup elementarnych też nie daje jasności. Szanse na uzyskanie pracy w danym zawodzie są wypadkową wielu czynników. Należą do nich m.in.: ogólna sytuacja w kraju, sezon, wypadki losowe, ale także np. doświadczenie zawodowe kierowanej na staż osoby, co do której przyjęcia pracodawca jest zdecydowany (żeby nie powiedzieć zdeterminowany) i dopasowuje do niej – niemal na siłę – nazwę oferowanego zawodu, żeby tylko umożliwić jej ponowny staż u siebie. Niezmiernie trudno jest dopatrzeć się zawodu, w którym naprawdę można by liczyć na największą szansę uzyskania zatrudnienia. Najwięcej na naszym terenie jest sklepów, czyli też najwięcej miejsc pracy powinno być dla sprzedawców – i w sumie tak jest. Trzeba jednak dodać, że istniejące sklepy działają na tyle długo, by dysponować już sprawdzonymi pracownikami i z rzadka tylko potrzebować nowych (również zresztą ze względu na słaby rozwój firmy lub jego brak). Na wolne stanowiska można więc liczyć częściej w takich miejscach, w których są mało atrakcyjne warunki zatrudnienia lub trudne relacje z pracodawcą i następuje duża rotacja pracowników.

Wśród wolnych ofert, oprócz tych kierowanych do sprzedawców i kasjerów, pojawiały się również np. dla operatora koparki, robotnika budowlanego, monter dociepleń, mechanika pojazdów samochodowych, magazyniera, kierowców samochodów ciężarowych, fryzjerów, brukarzy i barmanów.

Identycznie jak w latach poprzednich, najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych były osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych, a następnie: sprzedawcy, ślusarze, krawcy, kucharze, technicy ekonomiczni. Zestawienie to wciąż wskazuje na pilną konieczność zmiany kierunku kształcenia zawodowego. Mniej jasno rysuje się sytuacja osób posiadających wyższe wykształcenie. Odnosi się wrażenie, że nie ma takiego kierunku kształcenia na poziomie szkolnictwa wyższego, który zagwarantowałby otrzymanie zatrudnienia na naszym terenie. Osoby lepiej wykształcone mają wręcz więcej trudności w znalezieniu pracy. Porównujemy pod tym względem sytuację dużych aglomeracji i konfrontacja ta wypada dla nas katastrofalnie. Widać dramatyczne wręcz różnice w jakości startu osób wchodzących na rynek pracy, rozległości oferowanych stanowisk, a także możliwości zmiany i utrzymania zatrudnienia, a tym samym osiągnięcia stabilizacji zawodowej. Na terenie powiatu strzyżowskiego do szczęściarzy należą ci, którzy w ogóle mają pracę, a co dopiero mówić o satysfakcjonującym zatrudnieniu.

Oczywiście nadal istnieje pewien procent bezrobotnych, którzy wcale nie są zainteresowani podjęciem pracy; przeważnie są kobiety wychowujące małe dzieci lub mężczyźni zarabiający na czarno więcej niż proponuje się w legalnych ofertach zatrudnienia, a korzystający z ubezpieczenia w PUP. Grupa ta jednak nie wydaje się już być tak liczna jak niegdyś. Uparcie natomiast należą do niej prawie wszyscy dłużnicy alimentacyjni oraz osoby uzależnione od alkoholu. Wspomnieć jeszcze trzeba o rosnącej zbiorowości osób, które ze względu na różnego rodzaju trudne sytuacje losowe, nie mają fizycznej możliwości podjęcia pracy zarobkowej, a jednocześnie pomoc finansowa z opieki jest niezbędna dla ich podstawowej egzystencji.

Opracowana analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych nie do końca obrazuje aktualną sytuację na lokalnym rynku pracy, gdyż pracodawcy nie zawsze informują Urząd o wolnych miejscach pracy, a stosowana Klasyfikacja Zawodów i Specjalności nie odzwierciedla rzeczywistych realiów rynku pracy. Bardzo często osoby poszukujące pracy korzystają z innych możliwości i metod poszukiwania pracy takich jak: Internet, prywatne agencje zatrudnienia, polecenie itp. Bardzo często się zdarza, że do Urzędu Pracy trafiają oferty od tych samych pracodawców, powtarzające się nawet kilkukrotnie w krótkim odstępie czasu na te same stanowiska – są to tzw. ofert trudne do realizacji, które również niekorzystnie wpływają na rzetelność przeprowadzonej analizy. Duża rozbieżność pomiędzy zawodami deficytowymi i zawodami nadwyżkowymi może wynikać z realizowanego na naszym terenie szkolnictwa, które nie do końca pokrywa się z aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy.

W powiecie strzyżowskim istnieje również istotny problem tzw. „szarej strefy”, która jest znaczącym elementem zakłócającym wiedzę o lokalnym rynku pracy. Najmniejszą szansę na zatrudnienie mają osoby w zawodach : technik ekonomista, krawiec i monter rurociągów przemysłowych, co tak jak już wcześniej zostało przedstawione, wynika głównie z niedostosowania systemu kształcenia do aktualnych standardów i potrzeb lokalnego rynku pracy.

Zawody zrównoważone stanowią bardzo nieliczną grupę zawodów w naszym zestawieniu. Lokalny rynek pracy charakteryzuje się znaczną przewagą zawodów nadwyżkowych nad deficytowym.